

prefere rigardata sub ĝiaplej malbela k malnobla aspekto (Kp REALISMO).

***Naŭ.** Ok k unu.

naŭno *h.* Intervalo de iu noto al la naŭa.

naŭtilo *h.* G. de cefalopodoj, vivanta en varmaj maroj (*nautilus*).

***Naŭzi** (x). 1 Kaŭzi vomemon : *tiu pultra viando ~as min*; ~ *al iu* Z. 2 (f) Kaŭzi senton de mallogo, abomeneto, tedeo : ~i *ĉiujn per siaj hipokritaĵoj*; *mi ne volas vin ~i*; *la tro ofta pritraktado de tiu demando efikas ~e*; ~e *ripetata fabelo* Z. ~o. Sento de vomemo aŭ abomeneto : *senti ~on al, pri io*.

Navo. Parto de preĝejo etendiĝanta de pordego ĝis ĥorejo : *ĉefa ~o, flankaj ~oj*. Kp TRANSPETO.

navedo *h.* Malgranda, ĝenerale ligna ilo, kun pintaj ekstremoj, k kun kies helpo teksisto pasigas sur la teksmaŝino la vestfadenon inter la varpofadenojn.

navigi (ntr) *h.* = Navigacii.

Navigacio. Ŝipveturado k precipe marveturado. ~i (ntr). Ŝipveturi, marveturi.

***Nazo.** 1 Flarorgano elstaranta el la kapo inter frunto k buŝo : *rekta, kurba ~o*; ~i *ruoj*; ~i *loboj*; ~i *kalaro*; *purigi la ~on*; ~e, *tra la ~o paroli*; ~i *asona voĉo* Z; ~aj *sonoj, vokaloj* (nazalo); (f) : *ne ŝovu la ~on en fremdan vazon* Z (ne enmiksi vin en aferoj, kiuj ne koncernas vin. Kp ENIGI, ZORGI); *vidi nur ĝis la pinto de sia ~o* Z (esti tute nekapabla antaŭvidi k antaŭzorgi. Kp MIOPIA); *rigardu la faktojn, kiuj sin trovas antaŭ via ~o* Z; *mi havis bonan ~on* Z (mi ĝuste divenis, konjektis, antaŭsuspektis); *fari longan ~on* Z, *foriri kun longa ~o* Z (montri konsternitan mienon pro elreviĝo, ne atinginte la esperitan rezulton); *teni la ~on supren* Z (esti arogante fiera); *konduki iun per B, ĉe, je la nazo* Z (laŭ sia arbitro. Kp LAŬ 1° 2). 2 Sama organo ĉe la bestoj : ~o *de hundo, rato*. 3 (f) Elstaranta parto de objekto pli malpli simila al ~o : *ŝip~o* (antaŭaĵo, pruo); ~o *de plugilo*; ~eto *de kruĉo*. ~umo, ~pinĉilo. Okulvitroj fiksitaj sur la ~o per pinĉa risorto.

nazalo (Fon). Konsonanto aŭ vokalo dum kies prononco la velo estas mallevita k interkomunikigas buŝon kun naza kavaĵo (m, n, nj, nk, ng; an, in, on, un,

france prononcataj). Kp BUŜA, LIKVIDA, PLOSIVO.

***Ne.** 1 Adv. esprimanta foreston, mankon de la priparolata ago aŭ eco : ~ *ami*, ~ *respondi leteron*; ~ *bona*; ~ *deviga*; ~ *movebla*; *viui ~ laborante*; *foriri ~ manĝinte*; *preteriri ~ vidinte iun*; *alveni ~atendite*; *mi ~ povis ~ridi*. RIM. : **Ne** devas ĉiam senpere stari antaŭ la vorto, kiun ĝi koncernas k neas : ~ *ĉio, kio brilas, estas oro*; *tio estis ~ mia kulpo* Z; *vi ~ devas diri tion*; *vi devas ~ diri tion*; ~ *vi devas diri tion*; ~ *tion vi devas diri*; ~ *tute bona*; *tute ~ bona*; *tiuj honoroj apartenas ~ al mi* Z. 2 Interj. esprimanta kontraŭecon, malkonsenton, rifuzon : *ĉu vi volas ? respondu jes aŭ ~*; *mi opinias, ke ~*. ~a. 1 Rifuzo, malkonsento : ~a *respondo, gesto*; ~e *skui la kapon*. 2 (G) Negativa. ~i (tr). Diri ~, respondi ~. ~(ig)l. Aserti, ke io ne estas efektiva aŭ vera, malkonfesi ion : ~i *sian kulpon, ŝuldon*; ~i *la ekziston de Dio*; ~i *la eblecon de ekzistado de arta lingvo* Z; *li ~as, ke li ĉeestis*; *ne ~as li, ke li estas freneza* Z; ~ado *ne estas pravigo*; *la kulpo ne estas ~igebla*; *for~i sian dion* Z.

***Nebulo.** 1 Amaso da densa akva vaporo formiĝanta en malsupra atmosfero k malklariganta la vidon : *griza ~o kovras la valon*; (f) *ĝi ankoraŭ ne eliris el malproksima ~o* Z (eĉ ne estas ankoraŭ aperanta, estas tute necerta. Vd PASERO, HOKO). 2 Io simila al ~o : *polva ~o*; *okuloj vualataj de larma ~o* B. 3 (f) Malklaraĵo, malprecizaĵo : *en la ~o de jam longe pasintaj jaroj*; *la instruo dispelis la kuincentjaran ~on* (senklarecon); *ia ~aĵo ankoraŭ ĉirkaŭŝvebas la demandon*. ~a. 1 ~aspekta, ~oplana : ~a *ĉielo*; *larvoj ~igis ŝiajn okulojn* Z. 2 (f) Malklara, malpreciza : ~aj *pensoj, konturoj*; *la fumo ~igis la vidon*; *revadi pri ia tre malproksima ~a tempo* Z; *la kolero ~igis vian saĝon*; ~igi *la okulojn al iu* Z (f. trompi per brila ŝajno); *jam ~igas la memoro pri tiuj okazaĵoj*; *ilian intelekton ~igas multaj superstiĉoj* (Kp VUALI, VITRIGI). ~astro. Nebulozo.

nebulozo *h.* Amaso da nedistingeblaj astroj : *la lakta vojo estas ~o*.

***Necesa.** 1 Estanta nepre bezonata; ne povanta esti malhavata aŭ ne ankoraŭ :